

> DÜBAM

İDEAL VE GERÇEKLİK ARASINDA: HAYATIN ANLAMI

Tarık Ramadan

DÜBAM

İDEAL VE GERÇEKLİK ARASINDA: HAYATIN ANLAMI

Tarık RAMADAN

Çeviren
Sümeyye SEL ODABAŞ

Genel Yayın Yönetmeni
Akif EMRE

Yayın Koordinatörü
Aynur ERDOĞAN

DÜBAM Yayınları
Küresel İletişim Merkezi
Barbaros Bulvarı, Balmumcu / Beşiktaş
Tel: (0212) 274 80 21 – 274 80 22
www.dunyabulteni.net

Mütercimim notu

Tarık Ramazan Müslüman Kardeşlerin kurucusu Hasan el Benna'nın torunu. İsviçre'de yaşamış. Kahire'de İslami Bilimler, Cenevre'de Felsefe ve Fransız Edebiyatı eğitimi almış. Hem Doğuyu hem Batıyı biliyor. Batıdaki Müslüman ve Müslüman olmayan gençliği peşinden sürükleyebilmesi samimiyetinin ve başarısının en büyük göstergesi olsa gerek. Etkinlik halinde olmak çerçevesinde tanımladığı İslami misyonu, onu konferanslar vermeye, İslam'ın daha iyi anlaşılması üzerine bir çok eser bırakmaya teşvik etmiş görünmekte. Müslümanların Martin Luther'i olarak da nitelendirilmekte. Oxford'un İslami Çalışmalar Kürsüsü profesörü. Verdiği bir çok konferans var ama hayatının anlamını hatırlayamayanlar için verdiği konferans tarafımdan çevrilmek için uygun görüldü. Hayatın anlamını unutmuş her tek kişinin okuması lazım. Bu nedenle Fransızcadan Türkçeye çevrilmesi işine girildi. Benim istifade ettiğim kadar okuyanların da istifade etmesini dileğiyle konferansa geçiyorum.

İdeal ve Gerçeklik Arasında: Hayatın Anlamı

Tartışılacak konu ideal ve gerçeklik arasındaki ilişkidir. Bir yanda idealin varlığı diğer yanda gerçeklikte nasıl bir hayat yaşadığımız... Bunların üzerine düşüneceğiz.

Hayatımızın anlamını sorguluyoruz. İslamiyet'te bunun cevabı gayet açık ve seçiktir. Fakat bunu uygulamada oldukça zorlanılmaktadır. Bu bir eğitim meselesidir. İslam gayet kolaydır ama hayat oldukça karmaşıktır. Hayat kolaydır demek İslam'ı da karışık hale getirir.

Cevaplanmayı bekleyen sorularımız var: Neden biz buradayız? Dünyaya getiriliş amacımız ne? İslam'ın cevabı açıktır : “İnsanları ve cinleri bana itaat etsinler (kulluk etsinler) diye yarattım”. Biz temel bir görevle buradayız. Bu görev Allah'a kulluktur. Kaç Cuma camiye gittin? Kaç kere camide fetva dinledin? Yapman gereken basitti ama onu uygulaman çok büyük problem sunuyor.

Bir çiçeğin bir hayvanın itaat etmesi gibi mi itaat ediyorsun? Ne hayvan ne de çiçek Allah'ın düzenine, kurallarına karşı çıkmazlar. Onlar Allah'a itaat ederler, onlar Allah'a teslim olmuştur. Yani onlar Müslüman'dır. Müslümanlık Allah'ın düzenine tapmaktır, Allah'ın düzenine boyun eğmektir. Bir kuş, bir ağaç, bir yıldız boyun eğişin idealini bize gösterir. Allah şöyle der: “Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”

O bize bir özgürlük verdi ve bizi bir riskin içine koydu. Verdiği şey özgürlüktür. Risk ise itaatsizliktir. İdeal olan itaattir. “İşittik ve itaat ettik.” Varlığımızda bulunan diğer şey itaatsizliktir. Eğer İslam'ın uzağındaysanız, bu şu anlama gelir: O izin verdi, biz günah işledik. O izin verdi, O'nu unuttuk. Bu nedenle, İslam'ın uzağında olanlar onu unutmayı ve günah işlemeyi Tanrısal bir irade olarak sunar.

Allah ona sürekli olarak gelmemizi ister. Allah yalan söylediğimizi, O'na kulluğu unuttuğumuzu, kötüyü ve her şeyi bilir. Her şeyin bilgisi O'ndadır. Bizden istenen, O'nu unuttuğumuz için bizi suçlamak değildir; bize hatırlatmak için gururumuzu indirmektir.

Peygamber (sav) endişeli bir adam görür. Bu gördüğü kişi hayatın gerçekliğiyle ideal olan arasındaki ilişkiyi açıklamak için uygun bir örnektir. Bu adam imanın ideal durumuyla, onu iki yüzlü hissettiren ihmal durumunun gerçekliği arasındadır. Peygamber Efendimize diyor ki ben sizi dinlerken cennet ve cehennemdeymiş gibi hissediyorum. Sanki cennet cehennem önümde gibi hissediyorum. Böyle hissettirmek Peygamber'e (sav) özgü bir özelliktir. Peygamber Efendimiz ideal olanı ve en büyük hissedışı (spiritualité) temsil eder. Peygamber Efendimize göre kendimizi eğitiriz. Bu açıdan Peygamber Efendimiz bir modeldir. Kaygı içindeki adam devam eder: Sizden ayrıldığımda çocuklarımla, ailemle, hayatla ilgili şeylerle ilgileniyorum. Bu bir ikiyüzlülük mü? Peygamber Efendimiz bu soruyu şöyle cevaplıyor :

Bir saat O'na kulluk ettikten sonra bir saat dinlenme olmalıdır. Derin bir ibadet etmeyle bir diğeri arasında bir saate ihtiyaç vardır. Hatırlama ve unutmaya bize tahsis edilmiştir; O'na yaklaşmak ve O'ndan uzaklaşmak da... Burada sorulması gereken soru hangi gerçeklikten itibaren ideal olanı yakalamaya çalışabiliriz?

Öncelikle ideale doğru giden gerçeklikten bahsedeceğiz. İdeal olan nedir? Gerçeklik nedir? İdeal olan hayatımızın anlamıdır. Gerçekliğimizden itibaren günlük hayatımızı ele almaya çalışalım! Gerçekliğimiz bizi üzebilir ama biraz üzerine düşünmeye çalışalım! İlk şey herkesin üzerinde anlaştığı şeydir, İslam hayatın anlamına dair soruyu cevaplar, agnostikler hayatın anlamını bilmediklerini söylerler, ateist ne önce ne de sonra vardır der: tesadüfen doğdum, tesadüfen ölürüm, tesadüfen olan mevcudiyetimin haricinde bir hayat yok. Ateist hümanizm geleneğinde "*absürt*" olandan hareketle kendi tesadüfi varlığını inşa ediyorum. Hayatıma verdiğim anlamın ötesinde bir anlamın olduğunu da kim söylemiş? Burayı iyi

anlayın, insanların varlığında Akıl'dan itibaren hayata anlam verecekleri İslam'ın verdiği anlama yaklaştıracak şey neden olmasın? Niçin?

Ateistlerde etik bir sorun vardır, yapılamayan bazı şeyler vardır. Adalet için kavga vermek gerekir örneğin. Niçin kavga verilmesi gerekir? Nihai olarak, Akıl'dan başlayarak Vahiy'e bize verilen şeyler niçin vardır? Çünkü Akıl, Vahyin önemli bir parçasıdır. Akıl'dan yoksun bir vahiy yoktur. Sorun ise, Akıl bazen vahyi keşfeder ve bazen Vahiyden ayrılır. İmam Gazali Dışsal Vahiy ve İçsel Vahiy olarak bunu ikiye ayırır. Mesaj dış bir vahiydir ama akıl iç bir vahiydir. Nur üstüne Nurdur dediğimiz ise Vahyin nuru aklın nurunu uyandırır demektir. Başka bir ifadeyle, Vahyin nuru olmadan Aklın nuru olmaz. Akıl Vahyin bir parçasıdır yani. Diğer eleman ise, aklın çalışması sürecinde, zamanla vahyi keşfeden bazı şeyler vardır. Bu şaşırtıcıdır. Peygamber Efendimizin bu konuyla ilgili bir hadisi vardır : *“Şüphesiz ki, Allah her yüzyılın başında bu ümmete dinî işlerini yenileyecek bir müceddid gönderecektir»* Burada Vahiy ile Peygamberimizin bahsettiği her hissedeni arasındaki ilişkiyi düşünün ve anlayışını (dini işleri anlayışını) yenileyici ne demek bunun üzerine düşünün. Bu vahyi değiştirmek demek midir, metni değiştirmek mi demektir? Hayır. Vahiy bir tanedir ama akıldan gelen şey metinden anlaşılana yenilemektedir.

Tarihteki akıl vahyin bir parçasıdır. Ama ne yazık ki bu hadis üzerine gerektiği gibi düşünülmedi. Her hissedeni her çağda uyaran insan akli, metnin derin anlaşılmasının bir parçasıdır. Metin, etkinlik içerisinde olan insan akli tarafından yenilenir. Peki bu nasıl olur? Nasıl olur da insanın gösterdiği şey Allah'ın gösterdiğinin değerinde olur? İslam asla akıldan korkmaz. İnsan akıyla Vahiy'le verilene çok çok yaklaşabilir. İnsan akli ile Allah'a yaklaşırken, Allah kalple onu çeker. Çeken kalp ile yaklaşan akıl arasındaki fark, inananlar için, bilgisinin aydınlanması (lumilité) ve akılla yaklaştığında düşünceler tarihine ulaşan şeydir. Vahiyden gelen tüm bilginin ötesinde, sadece kim olduğumu bilmediğimi biliyorum Saf kibirdir.

İslam asla akıldan korkmaz. İnsan akıyla Vahiy'le verilene çok çok yaklaşabilir. İnsan akli ile Allah'a yaklaşırken, Allah kalple onu çeker.

Burada şöyle bir şeyler söylenebilir: Allah'a değerler üreterek inanmıyoruz. İslam bilinebilir çünkü İslam'a başvuran Akıl, İslam Vahyinin tanıdığı bir elemandır. Böylece İslamiyet'te hayatın anlamına dair soru Vahiyle cevaplanır. Allah da Vahyin kaçınılmaz olduğunu söylemektedir. Ama bunun yanında, Aklın yanında olan her şey eğitilmelidir, burada bir şeye dikkat etmeliyiz: Kalp olmaksızın olan Akıl, kibirli Akıldır, Kalp Akıllı aydınlatır. Akıl aktiftir ama yavaştır. Aktif (bir şeyin bilgisine sahip olursunuz bir de o şeyi yaparsınız, aktif derken bu şeyi uygulamaktan yani yapmaktan bahsediyor) olup da kibirli olan Akıl yoktur. Kendinizde bilginin düzenini görebilirsiniz. Kiminiz üniversitedesiniz, kiminiz lisede, kiminiz bilginin alanı içerisindeyiz. [Sahip olunan bilgi kibirli değildir.]

Bütün bunlar başta sorduğumuz soruyu cevaplamak için gereklidir. Hayatın anlamı nedir? Konumuza tekrar dönüyoruz. Hayatın anlamı Kulluktur. Kulluk etmek bedeni, arzuları, istekleri ve nedenleri boyun eğdirmek için kalbi ve akıllı davet eder. İslam'da boyun eğdirmek, inkar etmek değil; arzulara isteklere hakim olmaktır. Sahip olduğun hiç bir şey inkar edilmez ama sahip oldukların boyun eğer. Biz kim isek, kim olduğumuz inkar edilmez ama o boyun eğer. İslam ideal olan ve gerçeklik arasında iki konuya parmak basar: ilki bizim hissedişimizdir, İslam'a referans yaparak hissetmek zorundayız. İnsan olmak, iman eden insan olmak... Biz neyiz? Biz Nefsiz. Bu nefis ideal olarak Allah'ın bilgisine sahip olmada tatmin olabilir, doyunluğu orada bulabilir, kendi kendine kalınca iyi olmayabilir. Bu hususta, varlığımızın çeşitli etapları bulunmaktadır. Allah'ı bilmekle barışık olan, Allah'ı bilmekle tatmin olan... Ruh'tan farklı olarak nefsimiz vardır. Allah'ın üflemesi bedenimize girer. Nefs yani ben ruhumla, kalbimle, bedenimle. İslam en iyi inanan için, dindar olan ve dindarlığın ideal durumuna erişen diyor. Bu aşamadan itibaren insan sadece insan olmuyor imanlı insan olmuş oluyor, Allah'a hizmetle tanımlanmış oluyor, bütün elemanlarını Allah'la olmak adına boyun eğdirmiş varlık olmuş oluyor.

Bugünkü konumuz inancın insani bütün boyutlarda seni kurallara koyma

adına ne kadar yeterli olduğudur. Örneğin İslami değerler ya da İslami pratikler kalp meselesidir. Namaz mesela Müslüman kardeşleri birleştiren bir prensiptir. Prensiplerde birlik olmalıyız. Sen namaz kılıyorsun ben namaz kılıyorum bu şu demektir sen Allah'a kulluk ediyorsun ben de Allah'a kulluk ediyorum. Sen oruç tutuyorsun ben de oruç tutuyorum. Sen bundan kaygılısın ben bundan kaygılıyım ama bu bizim için problem değil kardeşek. Prensipler kardeşliği sağlıyormuş gibi ama kesinlikle değil. Bütün bunlar mekanik bir söylem. Ben senin kardeşim ben onun kardeşiyim deniliyor ama bu pratikte böyle olmuyor. Dikte ederek kendi yerini değiştiremezsin. Müslüman kardeş, kardeşin gibi sevilir deniliyor. Kardeşlik bir prensip daha değildir. Kardeşlik sözde de olmaz. Burada biz dini aşırı şekilci ve yüzeysel olan bir topluluk oluruz. Sen de Tek Allah'a inanıyorsun ben de Tek Allah'a inanıyorum ama bu o kadar basit değil. O zaman Müslüman çiftler arasında, İslam için çalışan iki dernek arasında hiç bir problem olmazdı İslam prensiplerin arkasında hepimiz Bir'iz demek değil. Problem burada değil. İslam prensipler üzerinde birlik sağlamak değil. Yapmamız gereken bu prensipler üzerinde nasıl reform yapabiliriz bunu araştırmak. Bu prensiplerden itibaren bir Birlik oluşturmak değil bu prensipleri birlik adına şekillendirmektir. Böyle olmazsa varmamız gereken yer yanlış anlaşılabilir. İlk aşama asla unutulmamalıdır.

Biz iman eden olmadan önce insanız. İman bizim insanlığımızı dönüştürmeli. Bu ne demektir? Bahsettiğimiz insan kimdir? İlk eleman, insanlığımızı kabul etmeliyiz. Arzularımız, duygularımız, alışkanlıklarımız, ihtiyaç ve beklentilerimiz, eksikliklerimiz, sırlarımız var. Müslümanların ideali imanla açıklanır. İnsanlığımıza dair her alanın en iyiye göre dönüştürülmesidir. Burada arzuları istekleri, ihtiyaçları, eksiklikleri inkar etme söz konusu değildir. Allah'ın sana verdiği hiçbir şeyi reddetmeyeceksin ama İman seni değiştirecek, dönüştürecek. İşte bundan başlamak lazım.

Burada arzuları istekleri, ihtiyaçları, eksiklikleri inkar etme söz konusu değildir. Allah'ın sana verdiği hiçbir şeyi reddetmeyeceksin ama İman seni değiştirecek, dönüştürecek.

İdeal uyanan bir iman değil ama imandan itibaren olan bir şey. Neden Allah Peygamberimizin insanlar arasından bir insan olduğuna vurgu yapmıştır ve Peygamber efendimiz her zaman kendisinin bir insan olduğunu hatırlatmıştır. Peygamber (sav) insanların içinden çıkmıştır. O yani ideal olan, insandır ama onun imanı onu çevrelemiştir. Bu öyle bir imandır ki onun insanlığını reddetmez, inkar etmez ama onun insanlığını en iyiye göre dönüştürür. İman en iyiye yani ideal olana dönüştürmüştür. Ve bu sayede göstermiştir ki iman her alanın (arzularımız, duygularımız, eksikliklerimiz,) aydınlanmasını nasıl da sağlamıştır. Ama o bizim kendiliğimizden olan hiçbir şeyi inkar etmemiştir. Aramızda imanı yapay bir şeymiş gibi inceleyenler var. İman yapay değildir. Bu şekilde olmaz. İman o şekilde incelenmez. İmanı yapay olarak sindiren tipler sinirlidir, gülmezler. Gülme derler çünkü "İslam Gülmeyin der" derler. Kendine hakim olmayı inkar etmeyle karıştırmayın. Gülmeyi İslam inkar etmez. Bu Hıristiyan geleneğe göre şekillenen Batı Düşüncesinde büyük bir problemdir. Bir hakkın dindar olmak için insanlığı inkar etmek büyük bir problemdir. Nietzsche'nin tartıştığı da budur. İslam insanlığı reddetmeyi, insanlığı inkar etmeyi asla istememiştir. İslam'ın senden istediği kendiliğini, insanlığını inkar etmek değil; arzularına, duygularına, eksikliklerine yani insanlığına hakim olmandır. İslam'ın senden istediği sadece prensiplere hapis kalman da değildir. İslam'ın istediği, prensipleri dönüştüren kişi yani daha doğal olarak prensipleri kendinde uyandırmış ve prensiplere doğal olarak asimile olmuş kişi olmandır. Gülmeden yaşanmaz ki bu İslam değil. (Doğal olarak gülmemeye başladığın zaman söylenecek bir şey yok ama bu yapay olarak olmamalı)

Peygamber Efendimizin etrafındaki insanlara bakalım: onların da Peygamber Efendimizden ayrı olarak bir varlıkları söz konusudur. Hz Ömer (ra) mesela şaşırtıcı bir örnektir. Çok güçlüdür, öyle bir mevcudiyeti vardır ki hiç bir kompleksi yoktur. Peygamberimizle, o ahlaki boyutu hissetmiştir. Hucurat Suresinde, Hz Ebu Bekir'le tartışmasının akabinde sesinin tonu Peygamber Efendimizinkini geçiyor diye 'Ey iman edenler! Allah ve Resulünün önüne geçmeyin.' ayeti nüzul olmuştur. Bu şunu

gösterir, insanlar yapay bir düzlemde yapmacık olarak yaşamıyor, kompleksleri yok, imanın ideal durumunda olan Peygamber Efendimiz gibi davranmıyorlar. İslam prensiplerin doğal olduğu tarafta durur, yapay olarak prensiplerin yaşandığı tarafta durmaz. Prensipleri yaşayan bir topluluk bu ama doğal olarak yaşıyorlar. Doğal olarak prensiplerimizi yaşamak için eksikliklerimizi, insanlığımızı kabul etmek zorundayız. Bu toplulukta en kötü şey, bir kardeşini hayal kırıklığına uğratman onu üzmandir. Beni üzdüğün anda, benim kardeşliğim başlar, hayır tam tersi beni üzdüğünde benim kardeşliğim gider mi diyorsun? Örneğin biri çok büyük bir hata yaptı. Artık gelme mi diyeceksin? O kişinin sana ihtiyacı var yardım etmeyecek misin hata yaptı diye? Hata yapılmasına rağmen yardım eden topluluk kazananlardandır.

Peygamber Efendimiz hayal kırıklığına uğratmazdı çünkü o ideal olanı temsil ediyor, o bir model. İslam'ın ne olduğunu anlamak için «Nerede kardeşlik başlar nerede ideal olan başlar?» soruları sorulmalı. Nereye gidiyorum? Bundan sonra nereye gideceğim? Yarın hata yaparsam, artık yolumda ilerlemeyeceğim mi? O zaman benim artık konuşmama gerek yok kime konuşacağım o zaman. Kibar olanlar biraz daha konuşabilirsin diyecek:) Bu bir ikilem işte. Hatalardan bahsederek hemen kendimi kapatıyorum çünkü bir sürü hatam var. Daha iyi olmaya çalışırken de hatalar yapılabilir. İlk aşama olarak insan olarak kendimize yaklaşalım, insaniyetimizi kabul edelim. Peygamber Efendimizin vermek istediği eğitime geri dönersek, Peygamberimizin eğitiminin anahtarı, onunla yüzleşen insanlardadır. Peygamber Efendimiz standart tek modeldir. Ona yetişmeye çalışırken yapılması gerekenler neler? O bir model ama varlıkların her biri ne yapmalı? Standart bir modelden geri dönüş olmaz. O zaman ideal olanın ışığıyla, kendiliğinin ve eksikliklerinin farkında olarak kendinden çıkan ideal durumu ortaya çıkarmalısın. Kendi idealini ortaya çıkarmakla yükümlüsün. Bir örnek vereceğim: Peygamber Efendimizin başkalarıyla olan ilişkisini bilirsiniz. Hz Ali mesela savaşlardaki cesaretiyle bilinir ama Peygamberimiz cesaret konusunda onun da

Peygamberimizin eğitiminin anahtarı, onunla yüzleşen insanlardadır. Peygamber Efendimiz standart tek modeldir.

önündedir. Allah bu nedenle Peygamberimizi seçmiştir. Peygamberimiz Mustafa'dır çünkü o Allah'ı hissetme(spiritualité) anlamında da en öndedir. Cesaret anlamında ideal olan yerededir. Peygamberimizin cesaretiyle Hz Ali'nin cesareti aynı türden cesaretler değildir. Çünkü bu iki insanın kendilikleri farklıdır. Bu nedenle senin idealin kendine, benim idealim kendime. Bazıları Kur'anı anladıklarından ötürü okurken eriyip biter; kimilerinin hissedışı, anlayışı ise ortalamadır. Örneğin Ebu Zer, o insanları eleştirmede cesurdur bir gün vali olarak atanmak istediğini bildirdiğinde, Peygamberimiz ona "güç senin elinde değil, sen zayıfsın, bu valilik bir emanettir ve ahirette sana perişanlıktır." demiştir. Hz Ömer serttir. Hz Ebu Bekir o hem şiddetli hem yumuşaktır. Birileri birilerine göre daha duygusaldır birileri birilerine göre daha serttir. Allah'ın sana verdiklerine göre idealle kurulan ilişki sende eksik olana göredir. Kendi öz idealimizi ideal olana, model olana göre yani Hz Muhammed'e (sav) göre oluşturmamızdır. Başka bir ifadeyle, çok çok aktif olmalıyız, kendimiz için ideal olanı bulmak için aktivitede bulunan (aktör) olmalıyız. Bazıları vardır yolunu bulmakta nasihat ister, onlar için olguları bulmak, yollarını onlara göstermez. Örneğin bu salondaki her bir kişinin anne babasıyla kurduğu ilişki farklı farklıdır.

Bazıları konuştuğunda annesi konuştu zannedersiniz. En kötü şey ise annenin dediğinden farklı bir şey söylüyorsan ortaya çıkar. Bazıları vardır "Anlaştık" demez ; "Anlaşmadık", "Ben şöyle düşünüyorum." der. Bir ailede her bir çocuk ailesiyle farklı tipte ilişki kurar. İdeali şöyle diyerek oluşturabilir miyiz? : Annem şöyle dedi, yol budur; babam şöyle dedi yol budur. O zaman bu bir nasihat değil bir uygulama(execution) olmuş olur. İslam'ın sahip olduğu bilinçte anne babaya saygı prensibi vardır ama kendi hissedişini yaşamalısın. Bugün çalışılması gereken budur. Allah'a hizmet etmek istenmeli. Vahyi ve hangi yolu takip etmemiz gerektiğini bilmek için şu ayeti yeniden ele alalım: *Nitekim size, aranızda (görev yapmak üzere), sizden (kendinizden) bir Resûl (Peygamber) gönderdik ki, âyetlerimizi size tilâvet etsin (okuyup açıklasın) ve sizi (nefsinizi)tezkiye (ve tasfiye) etsin, size Kitap'ı(Kurânı Kerim'i) ve hikmeti öğretsin ve*

(hikmetin de ötesinde) bilmediğiniz şeyleri öğretsin..

Rehberimiz insanlar arasından biri olan Peygamber'dir (sav), o bize ilmi, hikmeti yani Peygamberimizin geleneğini ve bize bilmediklerimizi öğretir. İşte gideceğimiz yolun karakteristiğini, bu ayet verir. Şeria sizi, bunun kaynağının yoluna götürür. Varlık nasıl idealine doğru gidebilir? Allah'a bağlılık yolunda ben nasıl kendim olarak insaniyetimden hareketle kendi idealime gideceğim. Peygamberimizin yaşadığı ideal olana benzemeye çalışarak bunu yapmaya çalışacağım. Uygulamanın en mükemmel örneği Peygamber Efendimizdir. Hz Ayşe'nin dediği gibi Kane Hulugul Kur'an: Onun ahlakı Kur'an'dır.

Ben idealimi, ideal olandan hareketle(Peygamberimiz) oluşturmak zorundayım. Bu öğrenme sürecini kişisel olarak teoriden hareketle yapmayı denedim, ideal olan Peygamberimiz, sahabe nasıl yaşamış bunu sordum? İdeal olan ve hayatın gerçekliği farklıydı. Kendi insaniyetimden hareketle bu yolda ilerlemeliyim. İman'a teorik olarak bakmayın çünkü bu inancınıza yapay olarak yaklaşmak olur. Bundan gına geldi yapay olarak yaklaşılardan, hissedişin yapay düzlemde olmasından bıktı. Hissetmek için bir şeyleri inkar etmekten bıktı. İslam'ın öğretildiği alanlarda özellikle Sufi gelenekte Bilincin bir sonucu (bilançosu) söz konusudur. Bilincin bilançosu nedir? Alçak gönüllülükle zaman kazanmak Allah için nasıl yaşıyor olduğumu bilmeden önce O'nun benden ne yaptığını bilmek. Bu akşam bunu açıklamak istiyorum. İdeal gökten düşmüyor. Peygamber Efendimiz idealdir ama onun ideal durumu kimseye gökyüzünden düşmez. İdeal nasıl oluşturulur? Bunu kendin yapmalısın. Peygamberimizi inceleyerek, araştırarak kendin olarak idealini oluşturmalısın. Allah'ın varlığı verdiği nitelikler büyük problem teşkil eder o zaman. Kardeşlerimizi onların eksikliklerinden hareketle eğitiyoruz. Her zaman şunu diyoruz: Peygamberimiz şöyle ama ben öyle değilim. Ben şöyle değilim ben böyle değilim. Mümkün olan yaklaşma, hal böyle olunca bir hayli uzakta kalıyor. Sen bir alemsin (univers). Senin kalbin bir alem. Kalbine baktığında bütün alemin orada gizli olduğunu

göreceksin.

Allah bizi kötü olanla eğitmez; O bizi iyi olanla eğitir. Bize değer katan eğitimi görmek zorundayız. İslam sendeki eksikliklere göre tahsis edilmez. Kendin olduğun şeyde Varlık Bilincine erişirsin. Allah'ın verdiğiyle çatışma halinde olmak, O sana iyi olandan verir. Sana insanlarla birlikte yaşama isteği verir, bu sana ait bir niteliklerdir artık. Sana insanları dinleme niteliği verir. Kimi sorgulayıcı dinleme niteliğine sahiptir, kimi başka bir niteliğe sahiptir. Bütün niteliklerde birileri vardır. Her niteliğe ihtiyaç vardır. Kimi gerçekten çok zekidir, kimi çok cömerttir, kimi çok yakışıklıdır. Peygamber Efendimiz bu nitelikleri sınıflamamıştır. Bu nedenle, Peygamberimiz döneminde ne bir entelektüeller zümresi ne de başka bir zümre kurulmuştur. Dinlemeyi bilen, öğrenme kapasitesi iyi olan, konuşmayı iyi beceren, hitabeti iyi olan türlü türlü insan vardır. Allah'ın verdiği bu nitelikler sizi uyarmaktadır. Sahip olduğunuz nitelikler oranında siz sorumlusunuzdur.

Bugün Müslüman kardeşlerin bütün sorunları yargılamada bulunmalarıdır. Tüm insani yargıların ötesinde Allah'a ibadet edin deniyor. Herkes birbirinden korkuyor bunun üzerine eğilin. Bir kişi günde beş kez namaz kılıyor, dine uygun giyiniyor ama diyor ki benim bir problemim var: benim fiziğim güzel değil oysaki bana güzel bir fizik lazım. Buna ne diyeceksiniz? Euzubillah. Bu insan iyi bir Müslüman değil. O ideali biliyor, kalbini koruyor, namaz kılıyor ama fiziki görünüşün onun bilincinde büyük bir önemi var. İdeale gitmek için ne yapmalıyım? diyor. O kendi gerçekliğinden bahsediyor. İdealini bunu bilerek inşa ediyor. Dünyadan uzak bir ilke edinmiyor, ona kendi gerçekliğini hatırlatan bir ilke ediniyor. Nasıl fiziksel görünümünden kurtulabilir? Onun çok çalışması lazım. Fiziksel görünüm diğer başka şeylere göre önemi daha az olan bir yerde.

Bazıları da var diyor ki: Bütün hayatımı Allah yolunda geçiriyorum ama bir erkek karıma yaklaştığı zaman deli oluyorum. O bir şirk içerisinde. Bir insan karısını tabi ki korumalı ama bu koruma güdüsü onun Allah'a kulluğunu etkilememeli. Eksikliklerimi ve gerçekliğimi biliyorum. Şunu

da belirtmek gerekir ki kimi eksiklikler bazen artılara dönüşebilir. Aynı şekilde kimi artılar bazı durumlarda eksiklik olabilir. Örneğin duygusal niteliğinizin bazı durumlarda sizin aleyhinize nasıl dönüşebildiğinin farkına varırsınız. Ama yine de bu niteliğinizi korumak zorundasınız.

İdeal ve gerçeklik arasındaki karmaşıklığın elemanları meselesiyle bitirmek istiyorum. Hiç kimse beni görmüyorsa ben ne yapacağım? Bir ayna tutun kendinize. Kimse burada yokken ne düşünüyorsunuz? Kendinden yana olan ilişkiden ideal olana böyle gidilir işte? Eksikliklerini artı yapabiliyor musun? Artıların hangi durumlarda eksi oluyor? Bunlar üzerine düşünmek, ideale giderken yapılanlardır. Hakiki diyalog öncelikle Allah ile olan diyalogdur, sonra kendiliğini inkar etmeksizin kendinle olan diyalogdur. Neden Peygamberimiz bütün geceyi namaz kılarak geçirirdi? Ne düşünürdü? O, Allah'ı düşünürdü kendini düşünürdü.

Herkesin davranışı kendine özgüdür. Kimseye görüşünüzü dayatamazsınız... Herkesin prensipleri farklıdır. Kiminiz şiddet gördü kiminiz değişik ilişkiler ağından geldi çünkü. Dolayısıyla bir şeye mavi dersiniz beyaz anlayabilir insanlar. İdealin yolunda olan Müslümanlar bilincin bilançosunu bilirler. Ben kendimi biliyorum ve yaptıklarımın kendimi değiştirme yolunda hiç bir şey yapmadığım gözüküyor, işte bu asıl ikiyüzlülüktür.

> DÜBAM

İDEAL VE GERÇEKLIK ARASINDA: HAYATIN ANLAMI

Tarık Ramadan

> 2013 HAZİRAN
DÜNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

DÜBAM Yayınları
Küresel İletişim Merkezi
Barbaros Bulvarı, Balmumcu / Beşiktaş
Tel: (0212) 274 80 21 – 274 80 22
www.dunyabulteni.net

